

AZ ÓKORTUDOMÁNYI TÁRSASÁG 58. ALKALOMMAL MEGRENDEZETT ÁBEL JENŐ ORSZÁGOS LATINVERSENYÉNEK ELSŐ FORDULÓJA

A *minores* kategória tétele

(2022. február 4. 10:00–13:00)

Mit kell tudnia egy rómainak az elefántokról?

Az elefánt nem honos Itáliában, de a rómaiak néha mégis találkoztak ezzel a hatalmas állattal – például a Rómát megtámadó Hannibál seregében is használták őket, később pedig a római cirkuszokban is megjelentek. Annyira azonban mégsem ismerték őket, hogy a róluk alkotott tudásukban ne legyenek bizonyos hézagok – az alábbi leírásban éppen az az érdekes, hogy egymás mellett szerepelnek benne a helyüket ma is megálló tudományos tények és a ma már inkább megmosolyogtató pletykák, mítoszok...

Elephanto Graeci a magnitudine corporis nomen dederunt, quod formam¹ montis habet: in sermone illorum enim mons „lophos” est. Rostrum autem „proboscidem”² dicunt: illo elephantus pabulum ori³ admovet, et est angui similis. Hos „boves Lucas”⁴ dicebant antiqui Romani: „boves”, quia bos maximum⁵ animal est, quod ante elephantos viderant – „Lucas”, quia in Lucania illos primus Pyrrhus in proelio obiecit Romanis. Nam hoc genus animalium in rebus bellicis aptum est: in⁶ elephantis enim Persae et Indi ligneas turres conlocant, et tamquam de muro iaculis dimicant. Intellectu autem et memoria⁷ vigent. Gregatim incedunt; elephantos alios salutant; murem⁸ fugiunt; biennio autem portant fetum,⁹ nec plures,¹⁰ sed tantum unum; vivunt autem annos trecentos. Elephantos India et Africa gignunt.

¹Itt inkább ‘méret’, mint ‘alak’.

²*proboscis*, -idis f – ormány

³A szótárban lásd: *os*, *oris* n.

⁴*Luca*, -ae m – lucaniai – lehet főnév és (mint itt) melléknév is, illetve ember és (mint itt) állat is.

⁵*maximus* 3 – legnagyobb

⁶Az *in* jelentése itt inkább ‘-on/-en/-ön’ mint ‘-ban/-ben’.

⁷Az *intellectu* és *memoria* ablativusok tekintethatározói értelműek: az elefántok ‘valamiben’ olyanok, amilyenek, ‘valaminek a szempontjából’ mondunk róluk valamit.

⁸A szótárban lásd: *mus*, *muris* m.

⁹A szótárban lásd: *fetus*, -us m

¹⁰*plus* (*pluris*) – több